

Brez sponzorstva bi bilo zdravstvo bolj bos

Donacije kot korupcija Darko Žiberna: Sponzorstvo bi bilo treba prepovedati, potem bi bilo denarja dovolj za vse

LJUBLJANA – »Sokantno, kot v najboljši kriminalki so policisti presenetili nekatere naše kolege zaradi suma prejemanja podkupnin in smo to lahko spremljali v medijih na način javnega linča. Osebo sem se znašel pred nekaj dilemami,« je opisal kirurg Valentin Sojar trenutke, ko so TV-zasloni pred tremi tedni pokazali slike glavnih osumljencev prve »racije« med zdravniki. Napovedanih je še več.

MILENA ZUPANIČ

Valentin Sojar je eden redkih zdravnikov, ki so pri nas usposobljeni za presaditve jeter. V zadnjih dneh preteklega leta je izvedel operacijo jeter na nov način, ki je v svetu znan šele nekaj let. Prvi opisi te metode so bili predstavljeni šele pred dobrim letom, zanje je izvedel na svetovnem kongresu, je povedal. Slovenija je torej glede operacij jeter povsem v koraku z razvitim svetom. Sojar je zaposlen v UKC Ljubljana, kjer je koordinator celotne transplantacijske dejavnosti. Kakšne so njegove dileme?

»Sem nevede koruptiven?«

»Za posamezne družbe, tiste, ki nam dobavljajo opremo in zdravila, sem imel v zadnjih letih nekaj predavanj, sodeloval sem pri izvedbi tečajev, šol, ki so jih te družbe finančno podprle. Tudi nacionalne kongrese izvajamo s podporo teh družb. Je to korupcija? Sam ali s kolegi sem se udeležil strokovnih srečanj iz sredstev, ki so jih darovale nekatere družbe. Je to korupcija? Zasebni izvajalci v našo ambulanto pošiljajo bolnike – nekateri zanje celo osebno kličejo – za nadaljnjo obravnavo in mi jih sprejmemo in nadaljujemo obravnavo. Je to narobe? Nekatere operativne posege izvajamo bolj varno in bolj učinkovito z uporabo nekaterih instrumentov in pripomočkov in za zdravljenje posebej težkih bolezni uporabljamo izredno draga zdravila, zato se linearno povečuje njihova uporaba. Ali je uporaba novih in bolj

učinkovitih zdravil in pripomočkov korupcija? Številni zdravniki in zobozdravniki smo ustanovitelji in lastniki družb ter s. p. in smo zaradi tega stigmatizirani. Mar nismo vsi državljani enaki v pravicah?« sprašuje Valentin Sojar.

»To, da je v zdravstvu le s pomočjo donacij mogoče izpeljati nacionalne sestanke, zagotoviti udeležbo na mednarodnih srečanjih ali povabiti uglednega strokovnjaka iz tujine, je nesprejemljivo. Morebitna koruptivnost posameznih kolegov je nedopustna, posploševanje krivde pa je treba odločno zavrniti. Potrebujemo odprto razpravo in pošteno igro. Ne moremo pa privoliti v enostransko obtoževanje in prenašanje vse odgovornosti za sistemske nepravilnosti na zdravnike in zobozdravnike,« meni sogovornik.

Kako je v Mariboru?

»Denar za izobraževanje dobimo prek Černelčevega sklada, ki ga ima za ta namen UKC Maribor. UKC naslovi vloge za donacije na podjetja. Kot predstojnik naredim plan izobraževanj za naš oddelek in zaprosim Černelčev sklad za plačilo izobraževanj v skladu s planom,« je povedal asist. prim. Miro Čokolič, predstojnik oddelka za endokrinologijo. Ta oddelek je porabil lani za izobraževanje največ denarja v UKC Maribor v skladu s pravilniki, ki veljajo v bolnišnici. »Vsaka stroka ima svoje kongrese, podjetja pa imajo denar zanje. Če ne bi naredili vloge za denar mi, bi dobili denar drugi. Kotizacija za mednarodni kongres je okoli 800 evrov, skupaj s stroški za pot in bivanje stane udeležba na kongresu od 2000 do 3000 evrov na osebo, odvisno od lokacije. Največji kongresi imajo do 15.000 udeležencev. Nemogoče je, da bi udeležbo plačala bolnišnica sama. Če ne bi bilo donatorskih sredstev za izobraževanje, bi bilo zelo boleče, predvsem za bolnike, ker se medicina hitro spreminja. Če se zdravniki ne bi izobraževali, bolniki ne bi bili sodobno zdravljeni. Zdravniki z akademsko potjo morajo na kongrese kot aktivni udeleženci, kar pomeni, da tam predstavljajo naše izkušnje in dosežke. Če si mentor

specializantom, moraš namreč po določenih zdravniške zbornice zbrati vsako leto 50 točk. To je na domačih izobraževanjih nemogoče doseči, saj prinašajo premalo točk. Sicer pa je na našem oddelku 30 zaposlenih, od tega sedem zdravnikov in 22 sester. Vsi se izobražujemo, praviloma aktivno,« je povedal.

Donatorska sredstva pridobiva UKC Maribor tudi za druge potrebe: »Pred časom smo z donatorskim denarjem uredili klimo, da je bolnikom bivanje v sobah lažje, kupili računalnike, skener. Brez donacij bi bilo res težko. Seveda pa morajo biti donacije pregledne, iti morajo prek bolnišnice. Če ima kdo osebni račun, na katerega priteka kak denar od dobaviteljev ali od farmacevtskih družb, je to vsekakor sporno. Sam imam čisto vest.«

In v novogoriški bolnišnici?

»Kakršnokoli sponzoriranje bi morali sistemsko prepovedati. Ni zastonj kosila. Če neki dobavitelj nekaj plača, pa čeprav je to zavito v celofan izobraževanja, bo treba vrniti z obrestmi. Sponzoriranje vsak dobavitelj unovči in bolnišnica na koncu donacijo večkrat preplača,« pripoveduje na podlagi dolgoletnih izkušenj zdravnik Darko Žiberna, direktor bolnišnice Šempeter. V bolnišnici, ki jo vodi, imajo letni plan za izobraževanje, ki ga zmorejo plačati z lastnimi (javnimi) sredstvi. Toda: »Med letom se pojavi zasebno podjetje – naš dobavitelj – in ponudi donacijo. To je zakonito. On lahko da in bolnišnica lahko sprejme. V Sloveniji ni direktorja, ki bi to odklonil, saj bi obveljal za nekoga, ki deluje v nasprotju z interesi bolnišnice. Tako je že več kot 30 let. Ta teater zdaj je odkrivanje tople vode. Namesto da bi energijo usmerjali v preventivo, bodo delali cirkuse, preganjali zdravnike, kadar jim le pride prav, da pozornost javnosti za dva dni preusmerijo. Donacije, ki jih dajo bolnišnicam podjetja, ki niso poslovno povezana z bolnišnico, so v redu, saj so čiste ko solza. Zaradi sponzoriranja in donacij dobaviteljev pa so zdravila in materiali dražji. Če jih ne bi dovolili, bi do-

bavitelji znižali cene in javnemu sektorju bi ostalo toliko denarja, da bi lahko vse plačal sam. Zato bi bilo treba vse sponzoriranje prepovedati,« ponovi Žiberna. Zakaj torej kot direktor ne ustavi sponzoriranj?

»Če bi ustavil donacije, bi metali kamne vame, svoje kolege bi spravil v slabši položaj v primerjavi z drugimi zdravniki. Direktorji potrebujemo jasno usmeritev od ministra ali uredbo, po kateri se bomo ravnali. To se lahko uredi v enem tednu,« pravi Žiberna.

Obnovljena operacijska dvorana ljubljanske ortopedske klinike, zaradi katere je bil pridržan predstojnik dr. Vane Antolič. FOTO MAVRIC PIVK